

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 325/04-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť MED – ART, spol. s r. o., D. S., zastúpenej advokátom JUDr. J. L., Advokátska kancelária, B. B., vo veci porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 3 Er 264/04-16, EX 21/2004 z 28. júna 2004, za účasti Okresného súdu Banská Bystrica, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MED – ART, spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2004 doručená sťažnosť MED – ART, spol. s r. o., D. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 Er 264/04-16, EX 21/2004 z 28. júna 2004.

V sťažnosti tvrdí, že porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu vidí v tom, že okresný súd zastavil súdnu exekúciu vedenú pred súdnym exekútorom Bc. T. B. pod sp. zn. EX 21/2004 v celom rozsahu napriek tomu, že exekučný príkaz (príkaz na vykonanie exekúcie) bol vydaný na exekúciu prikázaním inej peňažnej pohľadávky (pohľadávka povinného voči zdravotnej poisťovni na náhradu nákladov spojených s poskytnutím a zabezpečením zdravotnej starostlivosti), ktorá nepatrí k veciam a pohľadávkam vylúčeným zo súdnej exekúcie § 54a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“), ktorý ustanovuje:

(1) Z exekúcií a výkonu rozhodnutia podľa osobitných predpisov je vylúčené splatné poistné a poistné, ktoré sa stane splatným až v budúcnosti, poplatok z omeškania, poplatok za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty s výnimkou pohľadávok na poistnom podľa § 59.

(2) Z exekúcií a výkonu rozhodnutia podľa osobitných predpisov sú vylúčené aj

a) finančné prostriedky zdravotných poisťovní podľa § 50 až 52, ktoré sú určené na úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, na úhradu platieb za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a na úhradu služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti o poistencov,

b) finančné prostriedky na účtoch zdravotníckych zariadení, ktoré sú určené na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti,

c) majetok zdravotných poisťovní, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, z poplatku z omeškania, z pokút a z poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti,

d) majetok zdravotníckych zariadení, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, a majetok určený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,

e) lieky a zdravotnícke pomôcky.

(3) Exekúciu alebo výkon rozhodnutia, ktoré sa začali podľa osobitných predpisov, súd zastaví, ak exekúcia alebo výkon rozhodnutia postihujú majetok podľa odseku 2.

Podľa názoru sťažovateľky postihnutie inej peňažnej pohľadávky povinného než takej, ktorá je uvedená v citovanom § 54a ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. malo viesť okresný súd ku zastaveniu exekúcie len sčasti, tak ako mu to ukladá § 57 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Okresný súd však zastavil exekúciu v celom rozsahu.

II.

Z rovnopisu uznesenia okresného súdu č. k. 3 Er 264/04-16 z 28. júna 2004 ústavný súd zistil, že výrok tohto uznesenia znie:

„Súd exekúciu vedenú pred súdnym exekútorom Bc. T. B. so sídlom Exekútorského úradu B. B., vedenú pod jeho č. k. EX 21/2004 zastavuje.“

V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd uviedol:

„... Dňa 22. 6. 2004 podal povinný na tunajší súd návrh na povolenie odkladu exekúcie a následné jej zastavenie, kde ako dôvod poukázal na novelu zákona č. 273/1994 Zb. zákonov o zdravotnom poistení.

Dňom 15. júna 2004 nadobudol účinnosť zákon č. 345/2004 Zbierky zákonov, ktorý mení a dopĺňa zákon č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, konkrétne paragrafové znenie 54a v odstavci 2 pod písmenami a až e.

Podľa odstavca 3 § 54a exekúciu alebo výkon rozhodnutia, ktoré sa začali podľa osobitných predpisov, súd zastaví, ak exekúcia alebo výkon rozhodnutia postihujú majetok podľa odstavca 2.

Osobitným predpisom v danom prípade je aj exekučný poriadok (zákon č. 233/1995 zbierky). Podľa týchto osobitných predpisov je teda z exekúcie a výkonu rozhodnutia vylúčené:

- *finančné prostriedky zdravotných poisťovní podľa § 50 až 52, ktoré sú určené na úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, na úhradu platieb za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a na úhradu služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti o poistencov,*
- *finančné prostriedky na účtoch zdravotných zariadení (zákon č. 277/1994), ktoré sú určené na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti,*
- *majetok zdravotných poisťovní ak je obstaraný z prostriedkov poistného, z poplatku z omeškania, z pokút a z poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti,*
- *majetok zdravotných zariadení, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, a majetok určený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti*
- *lieky a zdravotnícke pomôcky (Zákon č. 140/1998 Z. z.).*

Ako je vyššie konštatované, povinný podal návrh na odklad exekúcie a jej následné zastavenie, ale v danom prípade súd toto jeho písomné podanie považoval za podnet pretože je toho názoru, že ak sú splnené podmienky §-u 54a ods. 2, dochádza podľa ods. 3 k zastaveniu exekúcie alebo výkonu rozhodnutia priamo zo zákona a teda netreba podľa názoru súdu podať návrh na zastavenie exekúcie.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd preto považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 58 ods. 1 a § 57 ods. 2 Exekučného poriadku.

Zároveň súd náhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi nepriznal od oprávneného nakoľko podľa názoru súdu oprávnený procesne nezavinil že by malo dôjsť k zastaveniu exekúcie, nakoľko k jej samotnému zastaveniu došlo zo zákona teda legislatívnou úpravou, ktorú oprávnený nemohol a ani nemôže ovplyvniť.“

Z predložených listín ústavný súd zistil aj to, že v exekučnej veci sp. zn. EX 21/2004 boli vydané poverenie na vykonanie exekúcie, upovedomenie o začatí exekúcie, ako aj exekučný príkaz.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje najprv za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí.

Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov, proti ktorým nie je prípustný opravný prostriedok, kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu

predchádzalo, alebo napadnutým rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody.

Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (napríklad I. ÚS 20/03). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov. V takom prípade ústavný súd považuje sťažnosti za zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Zjavná neopodstatnenosť teda znamená, že už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistí žiadnu reálnu možnosť porušenia základného práva alebo základnej slobody napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne postupmi, ktoré im predchádzali v konaní pred orgánmi verejnej moci, osobitne v konaní pred všeobecnými súdmi (IV. ÚS 43/04).

Ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 143/02 dospel k záveru: „Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Všeobecné súdy musia dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný. Zastavenie súdnej exekúcie všeobecným súdom bez preukázania takýchto okolností spôsobuje porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

IV.

Výrok každého rozhodnutia všeobecného súdu konajúceho v civilnom procese vrátane núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí vyjadruje záväzný a zásadne nezmeniteľný názor súdu na predmet jeho rozhodovania. Výrok súdneho rozhodnutia však nemožno vnímať oddelene od odôvodnenia súdneho rozhodnutia, a to najmä v prípadoch, v ktorých je s určitosťou preukázané, z akých skutkových a právnych dôvodov bol výrok

rozhodnutia prijatý, pričom tieto skutkové a právne dôvody sú jedinými dôvodmi na vynesenie výroku (IV. ÚS 292/04).

Z výroku napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd zastavil exekúciu vedenú pod sp. zn. EX 21/2004, avšak z odôvodnenia tohto uznesenia je zjavné, že k zastaveniu došlo len v rozsahu § 54a ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z.

Okresný súd vychádzajúc z doslovného textu výroku napadnutého uznesenia v konfrontácii s obsahom dôvodov tohto rozhodnutia zastavil exekúciu len na majetok povinného uvedený v citovanom § 54a ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. Účinky tohto uznesenia preto nie je možné vzťahovať na iný majetok povinného než ten, ktorý bol týmto ustanovením výslovne vylúčený z núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Opačný záver nemá oporu v odôvodnení napadnutého uznesenia a okresný súd sa k inému majetku než tomu, ktorý bol vylúčený z exekúcie § 54a ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z., nevyjadril. Tento postup okresného súdu je v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy, pretože k dátumu vynesenia napadnutého uznesenia bolo ustanovenie § 54a ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. platnou súčasťou slovenského právneho poriadku, a preto bolo povinnosťou okresného súdu o tom rozhodnúť.

Takýmto rozhodnutím však nie je možné porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nemôže existovať žiadna príčinná súvislosť medzi týmto základným právom a tým, že okresný súd použil pri rozhodovaní platné ustanovenie osobitného zákona upravujúceho vylúčenie majetku z núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí, ak pri tomto použití nedošlo k popretiu zmyslu a účelu použitej právnej normy. K takému použitiu právnej normy podľa názoru ústavného súdu ani nemohlo dôjsť, pretože okresný súd svoju argumentáciu obmedzil len na citovanie § 54a ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. bez toho, aby výkladom menil, dopĺňal, rozširoval alebo zužoval jeho znenie.

Z toho vyplýva, že sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu je zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Obsah tohto uznesenia nebráni tomu, aby sa uplatnilo a realizovalo základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu v súdnej

exekúcii podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vo vzťahu k majetku, ktorý nie je zahrnutý do § 54a ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. Potvrďuje to aj vydanie upovedomenia o začatí exekúcie, ktorého účinky sa vzťahujú na celý majetok povinného, nielen na taký majetok, ktorý podľa Exekučného poriadku alebo osobitných predpisov je vylúčený zo súdnej exekúcie.

V tejto spojitosti ústavný súd pripomína, že ak by sťažnosť nebola zjavne neopodstatnená, potom by bolo potrebné ju odmietnuť pre neprípustnosť vyplývajúcu z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľka nevyčerpala opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľka oprávnená podľa osobitných predpisov (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Takýmto iným právnym prostriedkom je možnosť opakovaného návrhu na vykonanie exekúcie alebo návrhu na výkon rozhodnutia podľa VI. časti Občianskeho súdneho poriadku vo vzťahu k majetku povinného, ktorý nie je podľa Exekučného poriadku alebo osobitných predpisov vylúčený zo súdnej exekúcie. K tomu treba dodať, že napadnuté uznesenie práve kvôli obsahu jeho odôvodnenia nevytvára prekážku veci rozsúdenej a nebráni takému novému návrhu na nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí, ak budú splnené zákonné predpoklady na prípustnosť a dôvodnosť takeého návrhu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú s poukazom aj na neprípustnosť takejto sťažnosti so zreteľom na osobitosti súdnej exekúcie ako subsystému núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2004